

TXANTXANGORRI KANTARIA

Gure Malen jaietan agertzen dan «OARSO» errebista edo aldizkaria, jua diran azken iru urte auetan, uts egin badu ere, aurre berriz azaldu nai duela eta, beratu kalera-
tzeko, aurreko urtetan, nolabait ere osatzen alegindu giñan-
nak, billera bat egin ondoren, lan au aurrera eramateko as-
moa artu genduan.

Nere aletxoa jarri bear detala eta bururatu zait, jua
dan udazkenean «Auspoa» liburutegiak argitaratu zuan
«Txantxangorri Kantaria» izeneko liburu bikaiñ eta sentipe-
nez betetakoa aipatzea.

Idazti ontan, bere egilleak, «Ataño» deiturapena artuta,
gure Errenderiko «Bordaxar» baserriko Zapirain dar Joxe-
'ren bizitza neketsua agertzen digu, Joxek berak kontatua.
Bera osatzen duten 275 orrialde oiek irakurrita, gure base-
rrietan tamaña ortako liburua sortu eta eman dituan gizo-
nak ba ditugula jakiteak, erabat poztutzen gaitu.

Esan detan bezela. Bordaxarko aitonaren kontakizunak
datoz, arrokeriak eta aundi-usteak alde batera utzita. Aur-
tzaroa... eta aurrekoengandik ikasitakoak... karlisten guda-
aldia eta bere Aitonaren gaztearo eta ibillerak, bertso
saioak tartean dirala.

Nere denboran egiña naiz ni
makiña bat aztarrika,
txiki xamarra izanagatik
etzait palta indarrika;
munduan bada larogei ta lau
urtez gorako zarrika,
desapiyua egiten diyet
sega, bertso ta korrika;
nolanaikoa etzan izango
ni sortu niñun pabrika.

Gero, azkeneko eun orrialdeak ez dira ez, orretik
«Txantxangorriak» ezta giroan bizi izanak. Bederatzi seme-
ren aita, oso gazterik alargun, grippe izeneko izurrite bil-
durgarri arrek emaztea eraman ziolarik. Gizonaren kristau
sakontasuna norañokoa zan garbi ikusten da gertaera illun
auek irakurtzerakoan.

Eta urrena datozenak ez dira ariñagoak, ez orixe. Txan-
xtetan ere, 1936 garren gudaldikoak; bi seme espetxe zolo-
tik iltzera eramanak; beste bi San Kristobala luzarorako...
Itz-jario aundirik gabe azalduko digu gudaldiko giroa, miñ
aundiz jota jakiña, zorrotz epaituaz, baño begirunerik bei-
ñere galdu gabe. Ara nola mintzatzedan. «Gorrotoa ken-
tzen salla dek bañon kendu ezker ohea. Nai ta naiezkoa,
Jaungoikoaren aurrerako danok zorretan bai gaude. Jesu-
sek bere iltzalleri bezela, nik ere barkau nieken noizpait».

Beste amaika alderdi on ere baditu liburu onek, bene-
tan aipagarri. Idatzita dagon euskera aberatsa, itzez eta
esaldiz, leuna eta ezin asmatuz ibilli gabe, esarian esarian
jarioka datorrena, itz batian esateko; ulert-errega eta erri-
koya, gure baserrian egiten zana, eta auetan, batez ere
egiten zalako eta dalako, gaurko gure egunetara bizirik iri-
txi zaigun izkuntza gurea. Merezi du bai, eskuratu eta ira-
kurtzea, berkin baidu gañera, irakurtzeko gogoa sortzen
duan garrantzi aundiko beste zerbait, alegiya; irakurtzen
asi orduko, alik eta bukatu arteko onik ematen ez dizun
oyetakoa.

Geyegi luzatu gabe, ikusi zagun onoko zatitxo ontan Jo-
xek bere erri eta izkuntza ganako agertzen digun maitasu-
na. Onela diyu. «Euskera iltzen bada, Agur Euskalerrari.
Sua itzali ezkeru, beruak ez baidu luzaro irauten. Zergatik
uste dek oraindik ere txutik irauten degula? Euskerari eus-
ten diogulako. Beste arrazoiak alperrik dituk. Or daukazute
jo bearra. Bai, Ataño bai. Euskerarik ez badegu geiago
maite, gureak egin dik».

Onelakoxea zen bada gure Errenderiko Bordaxar base-
rriko Joxe, giza legez eta euzkal zaletasunez jantzia.

Orain guri, gaur bizi geran errenderiarrei dagokigu, li-
buru onen jabe egin eta berak ematen digun eredu edo
ejenploa aintzakotzat artzea. Eta gure Josek nai zuan beze-
la, biyotzez maite degula erakutziko degu, bere alde alegin
guztiak egin, eta geio eta geiago ta beti euskeraz mintza-
tzen saiatzen ba gera.

Eskerrak zor dizkiogu «Ataño» izen-ordea artuta idatzi
duanari, Auspoa liburutegiari eta au sortu eta aurrera dara-
makien A. Zabala langille paregabeari.